Ministry of Digital Governance
Digitally signed by Ministry of Digital Governance
Date: 2026.09.23 16:09:01 EEST
Reason:
Location: Athens

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΦ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
Δ/νση: Λ. Συγγρού 15 – 17
Τ.Κ.: 117 43 Αθήνα
Τηλ.: 213 20 63 538
213 20 63 776

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Συνεδρίαση 45η

Απόφαση υπ' αριθμ. 1478/2026

Στην Αθήνα, σήμερα **22-09-2026**, ημέρα **Τρίτη** και ώρα **13:00΄**, συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση η **Περιφερειακή Επιτροπή**, **με μικτό τρόπο,** δια ζώσης στο κτίριο της Περιφέρειας Αττικής (Λ. Συγγρού 15-17) και με τηλεδιάσκεψη μέσω e-presence, ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ: **1194667/18-09-2026** πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία κοινοποιήθηκε νόμιμα στα μέλη της, στους Αντιπεριφερειάρχες και στις παρατάξεις, στις 18/09/2026.

Θέμα 24ο

Γνωμοδότηση-Εισήγηση όσον αφορά στην άσκηση ή μη έφεσης κατά της υπ' αρ. 3604/2026 αποφάσεως του 19ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Στην συνεδρίαση συμμετέχουν:
Ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Επιτροπής, κος Νικόλαος Χαρδαλιάς και
Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κκ.:

- Αδαμοπούλου Γεωργία (Τζίνα)
- Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
- Βοϊδονικόλας Σταύρος
- Παπασπύρου Αθανασία
- Μπαλάφας Γεώργιος
- Αγγέλης Σπυρίδων
- Γεράκη Αικατερίνη

Τα αναπληρωματικά μέλη κ.κ.

- Μωραϊτάκη Πικρού Ελευθερία (Ρίτα)
- Χιωτάκης Νικόλαος
- Μαγκανάρης Νικόλαος

Απόντες από την συνεδρίαση:

- Βάρσου Μαργαρίτα
- Βλάχου Γεωργία
- Κατσικάρης Δημήτριος

Τα ανωτέρω απόντα τρία (3) μέλη έχουν αντικατασταθεί από τα αναπληρωματικά τους μέλη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
Χρέη Γραμματέα της Περιφερειακής Επιτροπής εκτελεί η υπάλληλος της Περιφέρειας Αττικής, κα Μαλέρδου Παγώνα.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία καθώς στην συνεδρίαση συμμετέχουν 11 από τα 11 μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής, ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Χαρδαλιάς Νικόλαος ενημερώνει τα μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής για την εισήγηση του Γραφείου Νομοθετικού Συντονισμού και Δικαστικών Υποθέσεων Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, στην οποία αναφέρονται τα εξής:

1. Με την με αρ. εισαγ. ΑΓ7358/2023 αγωγή των: 1) Β.Β., 2) Δ.Ξ, 3) Ι.Μ., 4) Σ.Π., 5) Ι.-Φ.Π. και 6) Γ.Β. ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών κατά της Περιφέρειας Αττικής, του Ελληνικού Δημοσίου, του Δήμου Μαραθώνος, του Δήμου Ραφήνας – Πικερμίου και του Δήμου Πεντέλης, ζητήθηκε να αναγνωριστεί η αλληλέγγυα και εις ολόκληρον υποχρέωση των εναγομένων

να καταβάλουν, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση, τα αναφερόμενα σε αυτή ποσά σε κάθε ενάγοντα αφενός ως αποζημίωση, κατ' άρθρα 105 – 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, για την περιουσιακή ζημία και αφετέρου ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη, κατ' άρθρο 932 Α.Κ. που υπέστησαν, κατά τους αγωγικούς ισχυρισμούς, από παράνομες πράξεις και παραλείψεις των εναγομένων κατά την διάρκεια της πυρκαγιάς που έλαβε χώρα στις 23.7.2018 στην Ανατολική Αττική.

2. Επί της ανωτέρω αγωγής εκδόθηκε η ως άνω υπ' αρ. **3604/2026** απόφαση του 19ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία κρατήθηκε η αγωγή και εκδικάστηκε μόνο ως προς τον 1ο ενάγοντα (Β.Β.), απορρίφτηκε η αγωγή ως προς τον Δήμο Ραφήνας – Πικερμίου, έγινε εν μέρει δεκτή η αγωγή κατά το μέρος που αφορά στον 1ο ενάγοντα (Β.Β.) και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου, της Περιφέρειας Αττικής, του Δήμου Μαραθώνα και του Δήμου Πεντέλης, να καταβάλουν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, νομιμοτόκως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 4607/2019 από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση στον 1ο των εναγόντων (Β.Β.) το συνολικό ποσό των 5.700,00 € (ήτοι ποσό 700,00 € ως αποζημίωση για την αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας που υπέστη λόγω της καταστροφής της οικοσκευής και των προσωπικών ειδών του που βρίσκονταν εντός της, επί της οδού Ευαγγελάτου Αμαλίας 14, στον Νέο Βουτζά, εξοχικής κατοικίας (λυόμενο με ελενίτ, μη ηλεκτροδοτούμενο) κυριότητας του και ποσό 5.000,00 € ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη λόγω της ψυχικής ταλαιπωρίας και στενοχώριας από την καταστροφή της εξοχικής κατοικίας του από την πυρκαγιά και του ισχυρού κλονισμού που βίωσε στην θέα του εναπομείναντος σκελετού της οικίας του). Περαιτέρω, το δικάσαν δικαστήριο με την ως άνω απόφαση του ανέβαλε την εκδίκαση της αγωγής ως προς τους λοιπούς ενάγοντες, διέταξε τον χωρισμό του δικογράφου ως προς αυτούς οι οποίοι πρέπει να καταθέσουν δύο αυτοτελή δικόγραφα [ένα δικόγραφο για τον 2ο (Δ.Ξ.) και 3η (Ι.Μ.) των εναγόντων και ένα δικόγραφο για την 4η έως και 6ο των εναγόντων (Σ.Π.,Ι.-Φ. Π., Γ.Β.)] και όρισε νέα δικάσιμο για την εκδίκαση των δύο χωριζόμενων υποθέσεων, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην ανωτέρω απόφαση.

3. Το δικάσαν Δικαστήριο, παρά τις κρίσεις του περί των πράξεων και παραλείψεων του Ελληνικού Δημοσίου οι οποίες ήταν επαρκώς ικανές και μπορούσαν, αντικειμενικώς, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, να επιφέρουν το ζημιογόνο αποτέλεσμα, ήχθη, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κειμένων διατάξεων, κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και με πλημμελείς αιτιολογίες, σε κρίση περί αποζημιωτικής ευθύνης και της Περιφέρειας Αττικής, εις ολόκληρον ευθυνομένης με το Ελληνικό Δημόσιο.

Το δικάσαν Δικαστήριο έκρινε, κατ' αρχάς, ότι δεν διενηργήθηκαν επαρκείς εργασίες καθαρισμού και κόψιμου των κλαδιών δέντρων (πεύκων) εκατέρωθεν της Λεωφόρου Μαραθώνος, σε σημεία που πλησίαζαν να ενωθούν, πλην όμως ήχθη στη σχετική κρίση του κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και παρά το γεγονός ότι, όπως επισημαίνεται και στις έγγραφες απόψεις της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής στο σημείο της καταστροφικής πυρκαγιάς της 23-07-2018, το τμήμα της άνω Λεωφόρου Μαραθώνος, έχει πεζοδρόμια κυμαινόμενου πλάτους περίπου ενός (1) μέτρου, περαιτέρω δε και κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κειμένων διατάξεων (παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν. 998/1979, όπως ισχύει μετά τη συμπλήρωσή της με την παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν.3208/2003, άρθρο 94 του Ν.3852/2010 και υπ' αρ. 4422/Ε.Ο/2007 απόφαση, ΦΕΚ 1787Β/06-09-2007), από τις οποίες προκύπτει ότι οι εργασίες καθαρισμού και αποψίλωσης σε πεζοδρόμια, σε δασικές εκτάσεις, ζώνες μίξης δασών και πόλεων ή σε οικόπεδα ή άλλους ακάλυπτους χώρους, δεν ανήκει στην αρμοδιότητα των αιρετών Περιφερειών.

Περαιτέρω, το δικάσαν Δικαστήριο έκρινε ομοίως εσφαλμένως και επί των λοιπών παρατιθέμενων στο σκεπτικό του αποδοθεισών στην Περιφέρεια Αττικής πράξεων και παραλείψεων και ειδικότερα κατά παράβαση και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κειμένων διατάξεων (ιδίως άρθρο 6 του Ν. 3013/2002, ως ίσχυε κατά τον ένδικο χρόνο, μετά και την αντικατάσταση διατάξεων του με το Ν.4249/2014, αυτοτελώς και σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 3013/2002, το άρθρο 2 παρ. 3 περ. β, γ, δ΄ και ε΄ του ίδιου νόμου, τα άρθρα 1 και 2 Ν. 3511/2006, όπως ίσχυαν κατά τον ένδικο χρόνο, το άρθρο 44 του ΠΔ/τος 210/1992, τα άρθρα 1 παρ. 8 και 3 παρ. 8 εδ. β΄, δ΄ και ε΄ της υπ' αρ.12030Φ.109.1/10-05-1999 Κ.Υ.Α, το άρθρο 5 του Ν. 3013/2002, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν. 2690/1999, τα άρθρα 2 και 4 της υπ΄αρ.7575/18.10.2016 ΥΑ), περαιτέρω δε και κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, ενώ διέλαβε στην κρίση του μη νόμιμες, αλλά και πλημμελείς αιτιολογίες ως προς τον αιτιώδη σύνδεσμο με το επελθόν αποτέλεσμα. Πέραν των ανωτέρω, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 105 επ. του Εισ.Ν.Α.Κ., σε συνδυασμό

με τις διατάξεις των άρθρων 71, 72, 73 και 80 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α΄ 97), ήχθη σε κρίσεις επί φερομένων παραλείψεων που δεν είχαν επικαλεστεί οι ενάγουσες με την αγωγή τους.

Προσέτι, κατά παράβαση του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ και των διδαγμάτων της κοινής πείρας έκρινε, όλως εσφαλμένως, αλλά και με αντιφατικές αιτιολογίες, ότι οι φερόμενες πράξεις και παραλείψεις των οργάνων της Περιφέρειας Αττικής ήταν ικανές και πρόσφορες να επιφέρουν, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και χωρίς την μεσολάβηση άλλου περιστατικού και ιδίως των πράξεων και παραλείψεων του Ελληνικού Δημοσίου, το επελθόν αποτέλεσμα.

Επιπλέον, το δικάσαν Δικαστήριο κατά παράβαση του νόμου, κατά παράβαση των περί αποδείξεων διατάξεων του ΚΔΔ και κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων έκανε εν μέρει δεκτά τα αγωγικά αιτήματα και επιδίκασε τα ως άνω ποσά, τα οποία σε κάθε περίπτωση εσφαλμένα επιμέτρησε.

Συνεπώς, συντρέχουν πλείστοι λόγοι για την άσκηση έφεσης.

4. Ωστόσο, όπως είναι γνωστόν, στο νομοσχέδιο για την «Ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις» περιελήφθη διάταξη περί μη άσκησης ή παραίτησης, κατά περίπτωση, από ένδικα μέσα σε δίκες που αφορούν αγωγές για αξιώσεις που γεννήθηκαν λόγω της πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική.

Η διάταξη αυτή, όπως εισήχθη στην Βουλή των Ελλήνων, αφορούσε αρχικά μόνο το Ελληνικό Δημόσιο, δεδομένου και του ότι το τελευταίο δεν τελεί στις ως άνω συναφείς δίκες με την Περιφέρεια Αττικής (και τους Δήμους) σε σχέση αναγκαστικής ομοδικίας, αλλά σε σχέση απλής ομοδικίας, πλην όμως κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου προστέθηκαν στις υπόψη ρυθμίσεις και οι Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού.

Ως εκ τούτου με το άρθρο 224 του Ν. 5193/2025 όπως η διάταξη αυτή συμπληρώθηκε με το άρθρο 241 του Ν. 5259/2025 (ΦΕΚ Α 228/12-12-2025) ορίστηκαν τα εξής:

«*1. Κατά οριστικών αποφάσεων πρωτοβαθμίων διοικητικών Δικαστηρίων, με τις οποίες σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' ή β' βαθμού κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί αστικής ευθύνης, επιδικάζονται: α) χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης υπέρ μελών οικογένειας προσώπου που απεβίωσε ή λόγω ηθικής βλάβης εξαιτίας τραυματισμού προσώπου και β) νοσήλια, έξοδα κηδείας ή παροχή κατά το άρθρο 931 του Αστικού Κώδικα… είτε κατά την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική, το Ελληνικό Δημόσιο ή οι Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού δεν ασκούν ένδικο μέσο ή παραιτούνται από το ασκηθέν. Σε περίπτωση επιδίκασης με την ίδια απόφαση και αποζημίωσης σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. α΄ ή β΄ βαθμού η μη άσκηση ενδίκου μέσου ή η παραίτηση από αυτό εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. α΄ή β΄ βαθμού περιορίζεται στο κεφάλαιο της απόφασης που αφορά στην επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης και αποζημίωσης του πρώτου εδαφίου… 2... 3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται οι δίκες, που κατέστησαν εκκρεμείς ενώπιον δευτεροβάθμιων διοικητικών δικαστηρίων, κατόπιν άσκησης έφεσης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου κατά το μέρος που αφορούν απαιτήσεις της παρ. 1. 4. Το δικαίωμα αναγωγής του Ελληνικού Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. α΄ ή β΄ βαθμού κατά συνυπόχρεου τρίτου, δεν επηρεάζεται από τις διατάξεις του παρόντος, με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παρούσας. Το Ελληνικό Δημόσιο παραιτείται του δικαιώματος αναγωγής κατά των λοιπών αλληλεγγύως και εις ολόκληρον συνευθυνόμενων μαζί του Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού για επιδικασθέντα ποσά που αυτό κατέβαλε και θα καταβάλει στο μέλλον σε δικαιούχους, κατόπιν αποφάσεων του παρόντος. Το Ελληνικό Δημόσιο αναδέχεται αυτοδίκαια οποιαδήποτε οφειλή για ποσά που επιδικάσθηκαν ή θα επιδικασθούν στο μέλλον αποκλειστικά σε βάρος Ο.Τ.Α. α΄ ή β΄ βαθμού από αγωγές του παρόντος*».

Κατ' αρχάς, θα πρέπει και εν προκειμένω να επισημανθεί ότι με τις ανωτέρω διατάξεις δεν παρακωλύεται το δικαίωμα των εναγόντων-εναγουσών στις ως άνω υποθέσεις, να ασκήσουν, σύμφωνα με τις πάγιες δικονομικές διατάξεις, ενόψει, άλλωστε, και του διασφαλίζοντος το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, άρθρου 20 του Συντάγματος που έχει εφαρμογή και στις διοικητικές δίκες, ένδικα μέσα κατά εκδοθεισών ή εκδοθησομένων δικαστικών αποφάσεων.

Περαιτέρω, με τις ως άνω διατάξεις της παρ. 1 προβλέφθηκε, ως προεκτέθηκε, ότι πέραν του Ελληνικού Δημοσίου και οι Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού (Δήμοι και Περιφέρεια Αττικής) δεν ασκούν ένδικα μέσα ή παραιτούνται από τα ήδη ασκηθέντα, στο μέτρο που πρόκειται για αξιώσεις που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό τους πεδίο.

Για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων του άρθρου 224 του Ν. 5193/2025 δεν έχει περιέλθει, μέχρι σήμερα, σε γνώση μας, κάποια διευκρινιστική εγκύκλιος, ενώ από τις μέχρι σήμερα

δικαστικές αποφάσεις των αποκλειστικά αρμόδιων κατά το Σύνταγμα και το νόμο Δικαστηρίων δεν έχουν επιλυθεί ενιαίως και στο σύνολό τους τα νομικά και ερμηνευτικά ζητήματα που ανακύπτουν εξ αυτών.

5. Δεδομένης της ανακοίνωσης της Περιφέρειας Αττικής για την άμεση υλοποίηση των προβλέψεων του νόμου, παραθέτουμε τα εξής όσον αφορά στο ζήτημα του κατά πόσο οι αξιώσεις που επιδικάστηκαν με την ως άνω δικαστική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών εμπίπτουν ή μη στο ρυθμιστικό πεδίο των ως άνω διατάξεων:

Το συνολικό ποσό των 5.700,00 € που επιδικάστηκε στον 1ο ενάγοντα (Β.Β.) αφορά σε αποζημίωση ποσού 700,00 € για την αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας που υπέστη λόγω της καταστροφής των ευρισκόμενων εντός της εξοχικής κατοικίας (λυόμενο με ελλενίτ, μη ηλεκτροδοτούμενο) κυριότητας του, επί της οδού Ευαγγελάτου Αμαλίας 14, στον Νέο Βουτζά, οικοσκευής και προσωπικών ειδών του καθώς και σε χρηματική ικανοποίηση ποσού 5.000,00 € για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη λόγω της ψυχικής ταλαιπωρίας και στενοχώριας από την καταστροφή της εξοχικής κατοικίας του από την πυρκαγιά και του ισχυρού κλονισμού που βίωσε στην θέα του εναπομείναντος σκελετού της κατοικίας του.

Συνεπώς, η επιδικασθείσα στον 1ο ενάγοντα αξίωση δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025.

Συμπερασματικά

Η επιδικασθείσα στον 1ο ενάγοντα (Β.Β.) αξίωση **δεν εμπίπτει** στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για τις οποίες προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου και, ως εκ τούτου, **εισηγούμαστε την άσκηση έφεσης** όσον αφορά στον 1ο ενάγοντα (Β.Β.) κατά της υπ' αριθ. 3604/2026 απόφασης του 19ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών καθώς συντρέχουν πλείστοι προς τούτο λόγοι, οι οποίοι ενδεικτικώς και μόνο αναφέρονται ως άνω.

Μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της
η Περιφερειακή Επιτροπή
κατά πλειοψηφία αποφασίζει:

την άσκηση έφεσης όσον αφορά στον 1ο ενάγοντα (Β.Β.) κατά της υπ' αριθ. 3604/2026 απόφασης του 19ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών

- Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ. Μπαλάφας Γεώργιος και Αγγέλης Σπυρίδων απέχουν από την ψηφοφορία.
- Το τακτικό μέλος της Περιφερειακής Επιτροπής κα. Γεράκη Αικατερίνη καταψηφίζει την ως άνω απόφαση.

Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Χαρδαλιάς

Τα Μέλη
Αδαμοπούλου Γεωργία (Τζίνα)
Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
Βοϊδονικόλας Σταύρος
Παπασπύρου Αθανασία
Μπαλάφας Γεώργιος
Αγγέλης Σπυρίδων
Γεράκη Αικατερίνη
Μωραϊτάκη Πικρού Ελευθερία (Ρίτα)
Χιωτάκης Νικόλαος
Μαγκανάρης Νικόλαος